

Název vyučovacího předmětu: **LIDOVÝ TANEC (LT)**

Vzdělávací oblast: **Taneční technika**

Časová dotace vyučovacího předmětu: **2, 2, 0, 0, 0, 0.**

Pojetí vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Lidový tanec je vyučován v I. a II. ročníku v časovém rozsahu 2 vyučovací hodiny týdně. Výuka probíhá ve dvouhodinových blocích.

Obsahový okruh je zaměřen převážně prakticky. Soustřeďuje se zejména na technickou odbornou přípravu v oboru odpovídající individuálním talentovým předpokladům a schopnostem žáků. Žáci postupně získávají žádoucí technickou vybavenost pro vlastní interpretační a tvůrčí uměleckou činnost a jsou směřováni k profesionálním uměleckým výkonům. Průběžné rozvíjení technických dovedností a interpretačních schopností se uskutečňuje prostřednictvím hromadné výuky. Vzdělávání v tomto obsahovém okruhu poskytuje žákům znalosti a pohybové dovednosti v oblasti tanečních technik a rozvíjí schopnosti pro jejich využití v umělecké praxi. Žáci jsou vedeni k pochopení obecných principů a zákonitostí tanečních technik, k jejich respektování a uvědomělému využívání. Důraz je kladen na důsledné uplatňování znalostí z anatomie a fyziologie lidského těla při tanečním výkonu jako základního předpokladu pro dlouhodobou profesionální činnost. Dále jsou žáci vedeni k tomu, aby dokonalé zvládnutí taneční techniky nepovažovali za cíl, ale za prostředek k vlastní umělecké práci.

Náplní hodin je hledání a upevňování citu pro přirozený taneční pohyb a jednání v lidovém tanci. Důraz je kladen na uplatňování znalostí pohybových principů z hodin všech tanečních technik a hledání vzájemné inspirace. Jde o pochopení, že mezi technikou lidového tance a technikami moderními a současnými nestojí bariéra.

Předmět napomáhá každému objevovat sebe sama skrze své jednání v různých zadáních, hrách. Pravidelnou výukou jsou žáci vedeni k osvojování profesních dovedností a k samostatné práci na sobě. Rozvíjí tak nejen tvůrčí potenciál, ale i vlastní lidský rozměr, který je neustále prověřován ve vztahu k ostatním i a k celé skupině. Předmět rozvíjí vnímání v oblasti smyslové, ladění těla a mysli, práci s energií, taneční techniku, spontánní hru.

Obecné cíle

Obecné cíle zahrnují hodnoty a postoje, produktivní činnosti a praktické dovednosti, poznatky a porozumění. Míra jejich naplnění je různá jak podle stupně vzdělání, tak podle schopností a dalších předpokladů žáků.

Obecným cílem předmětu je osvojení si profesionálních dovedností v oblasti lidového umění, tance a pěveckého projevu, při stylizaci lidového materiálu a jeho ztvárnění. Práce s hudební předlohou, textem, obecně s ústní lidovou slovesností. Žáci by s výukou měli získávat a upevňovat si povědomí o hodnotách národní kultury. Měli by dojít k poznání,

v čem spočívá podstata a výjimečnost národního dědictví. Vytvářejí si k němu pozitivní vztah. Lidový tanec rozvíjí muzikálnost a cit pro poetiku lidového umění.

Učit se poznávat

- k prohloubení a rozšíření vědomostí žáků o světě, který je obklopuje;
- osvojení poznatků, postupů, nástrojů a praktických dovedností potřebných pro kvalifikovaný výkon povolání a pro uplatnění se na trhu práce;
- rozvoji dovednosti žáků učit se a být připraven celoživotně se vzdělávat.

Učit se pracovat a jednat, tj. naučit se tvořivě zasahovat do prostředí, které žáky obklopuje, vyrovnávat se s různými situacemi a problémy, umět pracovat v týmech, být schopen vykonávat povolání a pracovní činnosti, pro které byl připravován. Vzdělávání směřuje k:

- formování aktivního a tvořivého postoje žáků k problémům a k hledání jejich různých řešení;
- adaptabilitě žáků na nové podmínky, k jejich schopnosti tvořivě do těchto podmínek zasahovat, tj. k flexibilitě a kreativitě žáků;
- rozvoji aktivního přístupu žáků k pracovnímu životu a své profesní kariéře včetně schopnosti přizpůsobovat se změnám na trhu práce;
- zodpovědnému, tj. cílevědomému, soustředěnému, vytrvalému a pečlivému přístupu žáků k týmové i samostatné práci;
- vytváření odpovědného přístupu žáků k plnění svých povinností a k respektování stanovených pravidel;
- rozvoji dovedností potřebných k vyjednávání, diskusi, případnému kompromisu, k obhájení svého stanoviska i přijímání stanoviska jiných;
- tomu, aby chápali práci a pracovní činnosti jako příležitost k seberealizaci a sebeaktualizaci.

Učit se být, tj. rozumět vlastní osobnosti a jejímu utváření, jednat v souladu s obecně přijímanými morálními hodnotami, se samostatným úsudkem a osobní zodpovědností. Vzdělávání směřuje k:

- rozvoji tělesných i duševních schopností a dovedností žáků;
- prohlubování dovedností potřebných k sebereflexi, sebepoznání a sebehodnocení;
- utváření adekvátního sebevědomí a aspirací žáků;
- utváření a kultivaci svobodného, kritického a nezávislého myšlení žáků, k rozvoji jejich úsudku a rozhodování; – přijímání odpovědnosti žáků za vlastní myšlení, rozhodování, jednání, chování a cítění;
- kultivaci emočního prožívání žáků, včetně prožívání a vnímání estetického;
- k rozvoji kreativity a imaginace žáků;
- k rozvoji volných vlastností žáků;
- k rozvoji specifických schopností a nadání žáků.

Učit se žít společně, učit se žít s ostatními, tj. umět spolupracovat s ostatními, být schopen podílet se na životě společnosti a nalézt v ní své místo. Vzdělávání směřuje k:

- tomu, aby žáci respektovali lidský život a jeho trvání jako vysokou hodnotu;
- prohlubování osobnostní, národnostní a občanské identity žáků, jejich připravenosti tuto identitu chránit, ale současně také respektovat identitu jiných lidí;
- utváření slušného a odpovědného chování žáků ve smyslu uznávaného úzu etikety a čestného života;
- rozvoji komunikativních dovedností žáků a dovedností potřebných pro hodnotný partnerský život i pro život v širším (pracovním, rodinném, zájmovém aj.) kolektivu.

Přínos k realizaci klíčových kompetencí

Kompetence k učení

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci byli schopni efektivně se učit, vyhodnocovat dosažené výsledky a pokrok a reálně si stanovovat potřeby a cíle svého dalšího vzdělávání, tzn., že žáci by měli:

- mít pozitivní vztah k učení a vzdělávání;
- uplatňovat různé způsoby práce s textem a umět vyhledávat a zpracovávat informace;
- s porozuměním poslouchat mluvené projevy;
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí.

Kompetence k řešení problémů

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci byli schopni samostatně řešit běžné pracovní i mimopracovní problémy, tzn. že žáci by měli:

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky;
- uplatňovat při řešení problémů různé metody myšlení a myšlenkové operace;
- volit prostředky a způsoby (studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve;
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení).

Komunikativní kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci byli schopni vyjadřovat se v písemné i ústní formě v různých učebních, životních i pracovních situacích, tzn. že žáci by měli:

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat;
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně;
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje;

- dodržovat jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii;
- zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí;
- vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování;

Personální a sociální kompetence

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci byli připraveni stanovovat si na základě poznání své osobnosti přiměřené cíle osobního rozvoje v oblasti zájmové i pracovní, pečovat o své zdraví, spolupracovat s ostatními a přispívat k utváření vhodných mezilidských vztahů, tzn. že žáci by měli:

- posuzovat reálně své fyzické a duševní možnosti, odhadovat důsledky svého jednání a chování v různých situacích;
- stanovovat si cíle a priority podle svých osobních schopností, zájmové a pracovní orientace a životních podmínek;
- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku;
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí;
- mít odpovědný vztah ke svému zdraví, pečovat o svůj fyzický i duševní rozvoj, být si vědomi důsledků nezdravého životního stylu a závislosti;
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností;
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly;
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaújatě zvažovat návrhy druhých; – přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům, nepodléhat předsudkům a stereotypům v přístupu k druhým.

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci uznávali hodnoty a postoje podstatné pro život v demokratické společnosti a dodržovali je, jednali v souladu s udržitelným rozvojem a podporovali hodnoty národní, evropské i světové kultury, tzn. že žáci by měli:

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu;
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívat k uplatňování hodnot demokracie;
- uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých;
- uznávat hodnotu života, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a spoluodpovědnost při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních;
- uznávat tradice a hodnoty svého národa, chápat jeho minulost i současnost v evropském a světovém kontextu;
- podporovat hodnoty místní, národní, evropské i světové kultury a mít k nim vytvořen pozitivní vztah.

Kompetence k pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi byli schopni optimálně využívat svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění ve světě práce, pro budování a rozvoj své profesní kariéry a s tím související potřebou celoživotního učení, tzn. že absolventi by měli:

- mít odpovědný postoj k vlastní profesní budoucnosti, a tedy i vzdělávání; uvědomovat si význam celoživotního učení a být připraveni přizpůsobovat se měnícím se pracovním podmínkám;
- mít přehled o možnostech uplatnění na trhu práce v daném oboru;
- umět získávat a vyhodnocovat informace o pracovních i vzdělávacích příležitostech;
- vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle;

Přínos k realizaci průřezových témat

Přínos k tématu ***Informační a komunikační technologie*** by se mohl zdát nevýznamný. Nicméně mnoho materiálu (písemného, obrazového, zvukového) se i díky **Pražskému** ústavu pro etnografii digitalizuje a archivuje na různé zdroje. Tímto je možno v rámci samostudia, osobního zájmu o lidové umění a pedagogické přípravy (ta také z předmětu LT čerpá) ve vyšších ročnících hledat prameny inspirace, zdrojů a zapsaného materiálu.

Téma ***Člověk a svět práce*** přispívá k naplňování cílů vzdělávání zejména v rozvoji následujících obecných kompetencí:

- identifikace a formulování vlastních priorit;
- práce s informacemi, vyhledávání, vyhodnocování a využívání informací;
- verbální komunikace při důležitých jednáních;

Téma ***Člověk a životní prostředí*** je přínosné. Charakter pohybu, lidového projevu v tanci a chování člověka se vyvíjel a odrážel vždy v souvislosti s nejdůležitějším vztahem člověk-příroda a člověk-rolník/zemědělec. V dobách, kdy lidový tanec mimo město získával své základy, člověk pracoval hlavně na poli, v přírodě.

Hlavním cílem průřezového tématu ***Člověk a životní prostředí*** je vést žáky k tomu, aby:

- chápali postavení člověka v přírodě a vlivy prostředí na jeho zdraví a život;
- osvojili si základní principy šetrného a odpovědného přístupu k životnímu prostředí v osobním a profesním jednání;
- dokázali esteticky a citově vnímat své okolí a přírodní prostředí;
- osvojili si zásady zdravého životního stylu a vědomí odpovědnosti za své zdraví.

Téma ***Občan v demokratické společnosti*** – K odpovědnému a demokratickému občanství je třeba mít dostatečně rozvinuté klíčové kompetence (komunikativní kompetence, personální a sociální kompetence, kompetence k řešení problémů a k práci s informacemi), proto je jejich

rozvíjení při výchově k demokratickému občanství velmi významné. Kromě toho jsou žáci vedeni k tomu, aby:

- měli vhodnou míru sebevědomí a sebeodpovědnosti a schopnost morálního úsudku;
- byli připraveni si klást základní existenční otázky a hledat na ně odpovědi a řešení;
- hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní;
- dovedli jednat s lidmi, diskutovat o citlivých nebo kontroverzních otázkách, hledat kompromisní řešení;
- vážili si materiálních a duchovních hodnot, dobrého životního prostředí a snažili se je chránit a zachovat pro budoucí generace.

Popis strategií výuky

Každá hodina probíhá v úzké partnerské spolupráci s hudebním pedagogem, s korepeticí – pianem. Hudební doprovod navazuje vztah k pohybu, k jeho charakteru a rozvíjí představivost žáka. Je důležitým partnerem ve zpěvu. Spolu s hudební korepeticí se žáci učí rytmizaci, intonaci, osvojují si metrum.

Výuka probíhá hromadně, žáci pracují zejména individuálně se sebou samými pod vedením pedagoga. Postupně dochází k navazování vztahů a k neverbální komunikaci s ostatními, střídavě nebo se zaměřením a udržením kontaktu se svoleným partnerem. Hodiny tak probíhají střídavě individuálně nebo ve dvojici, různě v prostoru, na kruhu či po řadách nebo diagonálách. Zejména řady, diagonály a kruh jsou využívány při výuce konkrétních tanečních kroků či figur v provedení sólově nebo v partnerství ve dvojici.

Po seznámení se zadáním úkolu či tématu mají žáci příležitost k praktickému **objevení a díky** různým opakováním i k osvojení. Také vnímání, pozorování druhých a poznávání možností je přivede ke zvládnutí – stejně jako možnost vyzkoušení si nepožadovaného, či dokonce špatného provedení.

Vysvětlení materiálu probíhá z velké části ústně anebo skrze hudební zadání, se kterým se žáci snaží přijít k jádru a podstatě úkolu. Různé formy hry a improvizace také pomáhají k objevování možností, způsobů vyjádření.

Přínos k realizaci mezipředmětových vztahů

Svoji náplní v technické připravenosti, ale také v kreativitě a v tvorbě žáků jsou pro předmět Lidový tanec důležité některé z dalších odborných předmětů jako Duncan taneční technika (DTT) a Improvizace (IMP). Na úzkém vztahu a spolupráci lze také pracovat ve spojení s předměty Zpěv (ZP), Hudební nauka (HN) a Hra na hudební nástroj (HNN).

Vzdělávací obsah

I. ročník – očekávané výsledky vzdělávání a rozpis učiva

Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá správné držení těla s důrazem na funkcionální anatomii těla; - ovládá základní dechová cvičení; - ovládá hudební složku pohybu a základní typy metra; - orientuje se v prostoru, je schopen reagovat v souvislosti s ním; - částečně ovládá styl taneční techniky; - využívá taneční techniku ke zvyšování technické a fyzické způsobilosti; - ovládá dynamiku pohybu; - ovládá využívání prostoru, vědomě v něm pracuje a aplikuje zkušenosti; - osvojuje si tanec s partnerem; - ovládá jednoduché taneční vazby, figury a ucelené tance českého a moravského folklóru; - schopnost přednesu rytmizovaného textu, říkadla, lidové písně; - objevuje výrazové funkce rytmické, dynamické a prostorové v tanečním pohybu. 	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo - hudební složka pohybu - prostor, změny - funkce tanečních technik - technika lidového tance a zpěvu a hlasového projevu - výrazové funkce v tanečním pohybu

II. ročník, časová dotace 2 hodiny týdně	
Očekávané výsledky vzdělávání	Učivo - tematické celky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá správné držení těla s důrazem na funkcionální anatomii těla; - pracuje vědomě s prostorem, dynamikou a časem; - ovládá zákonitosti a styl taneční techniky, plně ji respektuje; - využívá osvojenou taneční techniku jako prostředek k umělecké práci; - ovládá pohybové kontrasty, rozlišuje kvalitu pohybu v příslušných souvislostech; - ovládá zásady využívání prostoru, vědomě je prakticky aplikuje; 	<ul style="list-style-type: none"> - lidské tělo - prostory, změny - funkce tanečních technik - technika lidového tance a zpěvu a hlasového projevu

<ul style="list-style-type: none"> - ovládá tanec s partnerem; - ovládá charakteristické prvky a taneční vazby lidového tance českého a moravského; - schopnost pěveckého projevu a předzpěvu předznamenávající pohyb či tanec; - využívá techniku lidového tance ve vazbě na lidovou hudbu, lidový zpěv a lidovou slovesnost; - propojuje výrazové funkce rytmické, tvarové, dynamické a prostorové v tanečním pohybu; - využívá výrazové funkce v tanečním gestu k navození atmosféry, emocí a vztahů v prostředí; - projevuje vlastní, osobitý výraz; - improvizuje na hudební i nehudební podněty; - navazuje kontakt ve společné improvizaci; - je schopen objevovat v improvizaci nová tvarosloví. 	<ul style="list-style-type: none"> - výrazové funkce v tanečním pohybu - zdroje osobitého výrazu, inspirace - improvizace, hra
--	---